

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Strzyżowie
ul. Słowackiego 8
38-100 Strzyżów**

PSI.9011.15.2025

Strzyżów, 13.03.2025 r.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu stryżowskiego w zakresie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie w roku 2024.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- 1) higieny środowiska,
- 2) higieny pracy w zakładach pracy,
- 3) higieny radiacyjnej,
- 4) higieny procesów nauczania i wychowania,
- 5) higieny wypoczynku i rekreacji,
- 6) zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
- 7) higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne
– w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Strzyżowie w 2024 r. było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez nowe narkotyki i prekursory narkotyków, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia człowieka na terenie powiatu stryżowskiego.

W minionym, 2024 roku kontynuowano działania związane z przeciwdziałaniem skutkom zakażenia wirusa Sars-CoV-2. Przez cały rok pracownicy epidemiologii przeprowadzali wywiady epidemiologiczne z osobami, które zachorowały na choroby zakaźne, w tym na Covid-19. Kontynuowano działania związane z trwającą wojną w Ukrainie. W dalszym ciągu wspieraliśmy uchodźców, którzy przybywali z Ukrainy na teren naszego powiatu, m.in. poprzez wsparcie merytoryczne osób, które rozpoczynały działalność gospodarczą. W ramach tych działań PSSE w Strzyżowie przystąpiła do realizowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny projektu „Wzmocnienie nadzoru sanitarno-epidemiologicznego

Polski” Nr POWR.07.01.00-00-0008/22 realizowanego w ramach Działania 7.1 Oś priorytetowa VII Wsparcie REACT-EU dla obszaru zdrowia Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – projekt Power Ukraina. W ramach tego projektu (zadanie 4) zatrudniono jednego pracownika z Ukrainy i wyposażono jego stanowisko pracy. Po zakończeniu tego projektu w grudniu 2023 r. pracownik ten pracował w naszej Stacji w okresie od 01.02.2024 r. do 31.12.2024 r. w wymiarze ½ etatu.

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad realizacją kalendarza szczepień obowiązkowych, w związku z czym prowadzimy wzmożone działania mające na celu skuteczne wyegzekwowanie obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci przez rodziców. Niestety ciągle wzrasta liczba rodziców uchylających się od tego obowiązku. Pracownicy Stacji zajmują się też dystrybucją preparatów szczepionkowych. Prowadzą analizy i sporządzają zapotrzebowania na preparaty szczepionkowe niezbędne do realizacji Programu Szczepień Ochronnych na terenie powiatu strzyżowskiego w Elektronicznym Systemie Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS). Dbają nad zachowaniem łańcucha chłodniczego w całym procesie dystrybucji szczepionek. Zajmują się też identyfikacją zakażeń w innych chorobach zakaźnych. Innymi, równie ważnymi obszarami, którymi zajmujemy się w naszej pracy to bezpieczeństwo żywności czy szeroko rozumiana higiena środowiska. Zajmujemy się też szeroko pojętym obszarem związanym z produktami chemicznymi, w tym z nowymi środkami zastępczymi (dopalaczami) oraz kosmetykami.

Nasza działalność prowadzona w 2024 r. to także zmiany organizacyjne i wdrażanie szeregu nowych projektów, które pozwalają sprawnie funkcjonować naszej Stacji w całej strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Bierzemy udział w kilka dużych projektach realizowanych przez Inspekcję. Uczestniczymy we wdrażaniu projektu, jakim jest budowa systemu SEPIS, który w początkowej fazie objął tylko obszary związane z walką z pandemią. Obecnie wdrażamy moduły, które docelowo obejmą wszystkie zadania, jakimi zajmuje się Inspekcja Sanitarna. W roku 2024 r., do funkcjonującego modułu Epidemiologia, wdrożony został moduł Bezpieczeństwo Żywności. W ub. r. nasz Stacja została przyłączona do sieci GovNet, dzięki czemu jesteśmy włączeni do infrastruktury krytycznej państwa. Zapewnia to sprawniejszą komunikację między poszczególnymi stacjami, jak również zwiększa bezpieczeństwo wymiany informacji. Od stycznia 2025 r. zostało wdrożone Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją w systemie EZD RP. W ub. roku poszerzaliśmy naszą bazę sprzętową i teleinformatyczną. Wszystkie stanowiska pracy wyposażone są w nowoczesne komputery stacjonarne z UPS-ami. Wszyscy pracownicy wykonujący czynności kontrolne w terenie dysponują nowoczesnymi laptopami z drukarkami przenośnymi oraz służbowymi smartfonami z internetem. PSSE w Strzyżowie aktywnie działa w mediach społecznościowych (facebook), co pozwala na szerokie rozpowszechnianie działań i inicjatyw realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie oraz otrzymywanie na bieżąco informacji zwrotnych od społeczeństwa.

W dalszym ciągu kontynuujemy działania związane z budową nowej, własnej siedziby Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Strzyżowie. Zadanie p.n.: „Budowa siedziby Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Strzyżowie” na niezabudowanej nieruchomości, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 1190/41 o powierzchni 0,3536 ha położonej w miejscowości Dobrzechów, gmina Strzyżów, stanowiącej własność Skarbu Państwa i będącej w trwałym zarządzie Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Strzyżowie, zostało uwzględnione w materiałach planistycznych do

projektu ustawy budżetowej na 2026 r. w cz. 85/18 woj. podkarpackie. Działka, na której planowana jest inwestycja pozwala na utworzenie miejsc parkingowych, przez co znacznie zostanie ułatwiony dostęp mieszkańców powiatu. Pomieszczenia w nowym budynku będą miały odpowiednią powierzchnię, tak aby można w pełni realizować zadania nakładane na Państwową Inspekcję Sanitarną i wykonywać je w godziwych warunkach przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Strzyżowie. Zasadniczym celem przedsięwzięcia jest wybudowanie budynku pozwalającego nie tylko na umożliwienie realizacji wszystkich zadań ustawowych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie, ale również stworzenie obiektu nowoczesnego, wykorzystującego najnowocześniejsze rozwiązania proekologiczne. Obecnie czynimy intensywne starania zmierzające do pozyskania środków finansowych na realizację tej inwestycji. Dzięki bardzo dużemu zaangażowaniu Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w realizację tego dzieła, jesteśmy pełni optymizmu co do skuteczności tych działań i realizacji planowanej inwestycji w oznaczonym w planach Wojewody terminie.

Jednocześnie przez cały ub. rok prowadzono działania wynikające z Planu zasadniczych zadań PSSE Strzyżów na rok 2024, który w dniu 30.11.2023 r. został uzgodniony przez Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

1. Warunki zdrowotne środowiska.

W roku 2024 nadzorem Higieny Komunalnej objęto 98 obiektów użyteczności publicznej. Jakość wody nadzorowano w 52 wodociągach, tj.:

1) 9 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę o wydajności < 100 m³/d :

- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Tułkowice I,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Tułkowice II,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Huta Gogołowska,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Twierdza,
- Wodociąg Spółdzielni Mieszkaniowej Wiśniowa,
- Wodociąg gminny Kozłówek,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Kalembina,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Różanka,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Pstrągówka;

2) 6 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę o wydajności od 100 m³/d do 1000 m³/d:

- Wodociąg Strzyżów,
- Wodociąg AQUE Strzyżów,
- Wodociąg Frysztak,
- Wodociąg Czudec,
- Wodociąg Spółki Wodociągowo-Eksploatacyjnej Cieszyna-Stępina-Pułanki,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Wiśniowa;

3) 37 wodociągów zaopatrujących placówki nauczania i wychowania.

Spośród 52 nadzorowanych wodociągów, 51 zaopatrywanych jest w wodę z ujęć podziemnych, natomiast 1 wodociąg (Kozłówek) to ujęcie powierzchniowe z potoku.

Jakość wody w nadzorowanych wodociągach prowadzona jest poprzez realizację przez podmioty odpowiedzialne badań w ramach monitoringu wewnętrznego, na podstawie

harmonogramów zaopiniowanych przez PPIS w Strzyżowie, przedkładanych co roku z uwzględnieniem zakresu i częstotliwości badań.

Do badań pobrano łącznie 47 prób wody w zakresie parametrów grupy A i grupy B oraz wykonano 54 oznaczenia fizyczne i chemiczne. Pobrano 4 próby w kierunku Legionella w Szpitalu Powiatowym w Strzyżowie i 1 w Domu Dziecka w Strzyżowie, a także 6 prób w kierunku bakterii Legionella na Krytej Pływalni w Strzyżowie. Badania w ramach kontroli wewnętrznej w wodociągach oraz basenach pobierane są i przesyłane na bieżąco zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Strzyżowie harmonogramem.

Wydano 1 decyzję o braku przydatności do spożycia wody pod względem mikrobiologicznym (bakterie grupy e-coli i E.coli z jednoczesnym, natychmiastowym nakazem poprawy jej jakości. Decyzja ta dotyczyła wodociągu Zespołu Szkół w Lutczy i została wykonana w oznaczonym terminie.

Na warunkową przydatność pod względem mikrobiologicznym wydano 2 decyzje:

- 1) decyzja z terminem wykonania do 10.04.2025 r. dotyczy wodociągu zaopatrującego Zespół Szkół Wysoka Strzyżowska (liczba mikroorganizmów w 22°C jtk/100ml > 300). W ramach działań naprawczych Zarządca wodociągu przeprowadził czyszczenie studni, wybieranie mułków piaszczystych z dna, spoinowanie kręgów i chlorowanie. Przeprowadzone działania nie spowodowały poprawy sytuacji. Woda ze studni kierowana jest do zbiornika, następnie poddawana filtracji i dezynfekcji lampą UV,
- 2) decyzja dot. Spółki Wodno-Wodociągowej Kalembina (bakterie coli) została wykonana w oznaczonym terminie

Na warunkową przydatność pod względem fizykochemicznym wydano 5 decyzji, które zostały wykonane w oznaczonym terminie:

- 1) Wodociąg Zespołu Szkół w Godowej (mangan),
- 2) Wodociąg Frysztak (mętność),
- 3) Wodociąg Domu Dziecka w Strzyżowie (sód, azotany) ,
- 4) Wodociąg Szkoły Podstawowej w Gwoźnicy Dolnej (mętność),
- 5) Wodociąg Huta Gogołowska (mętność).

Wszczęto postępowanie administracyjne na poprawę jakości wody pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym:

- 1) wodociąg Szkoły Podstawowej w Gwoźnicy Górnej (przekroczona dopuszczalna zawartość mikroorganizmów w 22°C jtk/100ml),
- 2) wodociąg Szkoły Podstawowej w Żyznowie (bakterie coli, Escherichia coli),
- 3) wodociąg Szkoły Podstawowej w Konieczkowej (przekroczona dopuszczalna zawartość mikroorganizmów w 22°C jtk/100ml),
- 4) wodociąg Szkoły Podstawowej w Gwoźnicy Górnej (przekroczona dopuszczalna zawartość mikroorganizmów w 22°C jtk/100ml),
- 5) wodociąg Zespołu Szkół w Lutczy (przekroczona dopuszczalna zawartość mikroorganizmów w 22°C jtk/100ml, bakterie coli, Escherichia coli),
- 6) trzykrotnie wszczynano postępowanie na wodociąg Frysztak (mangan, Escherichia coli, żelazo),
- 7) Przedsiębiorstwo AQUE w Strzyżowie (przekroczona dopuszczalna zawartość mikroorganizmów w 22°C jtk/100ml, bakterie coli),

8) Wodociąg Czudec (przekroczona dopuszczalna zawartość mikroorganizmów w 22°C jtk/100ml, mętność, jon amonowy).

W terminie do 7 dni od zawiadomienia od wszczęcia postępowania we wszystkich wodociągach uzyskano poprawę jakości wody i umorzono postępowania.

W ub. roku przeprowadzono 15 kontroli urządzeń wodociągowych. Decyzji na stan techniczny ujęć wody nie wydawano. Mandatów w tym zakresie nie nakładano.

Ogółem w 2024 r. wydano 16 decyzji na poprawę jakości wody, 76 ocen jakości wody (decyzji) stwierdzających przydatność wody do spożycia oraz 1 decyzję dotyczącą weryfikacji materiałów i wyrobów zastosowanych do wykonania ujęcia wód podziemnych.

Każdorazowo, po stwierdzeniu złych parametrów wody, zarządcy wodociągów przeprowadzali działania naprawcze, po wykonaniu których zlecali nowe badania. Badania te potwierdzały skuteczność przeprowadzanych działań. Końcowa ocena wodociągów jest dobra.

Ponadto, w ramach prowadzonych działań wydano również 1 decyzję na poprawę jakości wody ciepłej użytkowej w Szpitalu Powiatowym w Strzyżowie w związku ze stwierdzonym średnim stężeniem pałeczkami bakterii z rodzaju *Legionella sp.* w instalacji ciepłej wody użytkowej na oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii (66 jtk/1000ml). Po przeprowadzeniu działań naprawczych, uzyskano poprawę jakości wody w oznaczonym terminie.

W ramach nadzoru bieżącego pobrana została także próba wody w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella sp.* w Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Strzyżowie, w punkcie poboru: łazienka chłopców na I piętrze. Badanie wykazało ponadnormatywną zawartość bakterii *Legionella sp.* w ilości 150 jtk/100ml. W związku z tym PPIS w Strzyżowie wydał decyzję na poprawę jakości wody, która została wykonana w oznaczonym terminie.

W roku 2024 skontrolowano m.in. 9 obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, 2 hotele, 2 schroniska młodzieżowe, 5 ustępów publiczne, 18 zakładów fryzjerskich, 22 zakłady kosmetyczne oraz 2 solaria i 4 cmentarze komunalne.

W roku 2024 w ramach działań Higieny Komunalnej wykonano 153 kontrole i pobrano do badań łącznie 47 prób wody. Wydano 174 decyzji, w tym: 16 decyzji nakazujących poprawę jakości wody, 76 decyzji stwierdzających przydatność wody do spożycia, 1 dotyczącą weryfikacji materiałów i wyrobów zastosowanych do wykonania ujęcia wód podziemnych, 1 dotyczącą poprawy stanu technicznego obiektu, 13 decyzji kosztowych, 10 decyzji o zmianie terminu, 18 decyzji umarzających postępowanie, 38 decyzji dotyczących warunków ekshumacji i przeniesienia zwłok oraz 1 decyzję o zwieszeniu działalności zakładu ze względu na zły stan sanitarno – higieniczny. Ponadto wydano 8 postanowień dot. warunków transportu zwłok w trumnach lub urn z prochami z zagranicy. Nałożono trzy mandaty na kwotę 1200 zł za nie przestrzeganie zasad dezynfekcji i sterylizacji sprzętu i narzędzi, przeterminowane kosmetyki, brak procedur higienicznych oraz niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny zakładów fryzjerskich i kosmetycznych.

W ramach propagowania zdrowego stylu życia w trakcie prowadzonych kontroli poruszano zagadnienia związane z konsekwencjami zdrowotnymi wynikającymi z używania e - papierosów, środków zastępczych. Na miejscu zostawiano ulotki „Co to są e-papierosy”, „Dopalacze to śmierć”, „Stop dopalaczom – uwaga rodzice”, „Stop dopalaczom – Biorąc nie jesteś sobą”, „Uważaj na fentanyl i jego pochodne”, „Stop dopalaczom – nowe narkotyki” oraz „Legionella – wszystko co powinieneś wiedzieć”.

2. Obiekty żywności i żywienia.

W 2024 r. nadzorem HŻiŻ objęto 657 zakładów obrotu, produkcji żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, zakładów żywienia zbiorowego oraz 2 obiekty produkcji kosmetyków. W w/w obiektach przeprowadzono 691 kontroli sanitarnych, z czego 98 to kontrole interwencyjne (interwencje konsumenckie oraz kontrole w związku z powiadomieniami RASFF). W obiektach produkcji kosmetyków przeprowadzono 4 kontrole.

W ub. r. przedsiębiorcy zlikwidowali 14 zakładów, a 6 zakładów zawiesiło działalność. Wydano 23 decyzje zatwierdzających nowe zakłady. Sporządzono na wniosek przedsiębiorców 13 zaświadczeń o wpisie do rejestru zakładów nie wymagających zatwierdzenia.

W 2024 roku wydano ogółem 171 decyzji administracyjnych, w tym: 43 decyzje kosztowe za prowadzone czynności kontrolne, 50 nakazujących usunięcie stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień (w tym 3 decyzje czasowego unieruchomienia działalności zakładu oraz 8 zakazujących wprowadzanie produktów do obrotu), 46 decyzji warunkowo i bezwarunkowo zatwierdzających zakłady. Pozostałe to decyzje o zmianie we wpisie do rejestru na wniosek strony oraz decyzje o wykreśleniu zakładu z rejestru. Nałożono 13 mandatów karnych na sumę 3000 zł.

W 2024 wpłynęło 1 odwołanie od decyzji wydanej przez PPIS w Strzyżowie na zakład wprowadzający do obrotu suplementy diety - odwołanie zostało wniesione w terminie. Ww. odwołanie zostało przekazane wraz z dokumentacją do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. PPWIS utrzymał w mocy w całości zaskarżoną decyzję PPIS w Strzyżowie.

Do badań pobrano ogółem 200 próbek żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, w tym 17 próbek dodatkowych poza planem – w związku z interwencjami konsumentów oraz w związku z pismami PPWIS. Z zaplanowanych próbek wszystkie próbki zostały pobrane. Kwestionowano z pobranych próbek:

- 1) siemię lniane w którym stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydów. Jak wynikało ze sprawozdania z badań zawartość malationu (suma malationu i malaoksonu wyrażona jako malation) wynosiła $0,073 \pm 0,037$ (NDP $0,02 \text{ mg/kg}$) - wynik niezgodny z Rozporządzeniem (we) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniające dyrektywę Rady 91/414/EWG (Dz.U. UE L 70/1 z dnia 16.03.2005r. z późn. zm). W związku z powyższym PPIS w Strzyżowie przekazał powiadomienie informacyjne w ramach systemu RASFF oraz zwrócił się z prośbą o dokonanie oceny ryzyka przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w Warszawie jak również przekazał informację, do wiadomości i służbowego wykorzystania do właściwych terenowo PPIS. W przekazanej ocenie ryzyka, eksperci NIZP PZH-PIB poinformowali, że potencjalne jednorazowe (jednodniowe) pobranie pozostałości malationu z dużą porcją siemienia lnianego stanowi w przypadku dziecka i dorosłych poniżej 0,1% wartości ostrej dawki referencyjnej (ARfD). Na tej podstawie należy ocenić, że wskazana w sprawozdaniu z badań wartość średnia z dwóch niezależnych analiz dla malationu w siemieniu lnianym ($0,073 \pm 0,037 \text{ mg/kg}$) nie stwarza potencjalnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów. Jednakże produkt, w którym stwierdzono obecność pozostałości pestycydów niezgodną z obowiązującą wartością NDP nie powinien zostać wprowadzony do obrotu;

- 2) mleko dla niemowląt i małych dzieci – w którym stwierdzono nieprawidłowe oznakowanie dla konsumenta. W sprawozdaniu z badań zostały zawarte uwagi do znakowania m.in.: 1. Sformułowanie: „Mleko początkowe Capricare® to preparat o delikatnym smaku, który jest kompletny pod względem odżywczym dla niemowląt od narodzin” może wprowadzać w błąd poprzez przypisywanie preparatowi szczególnych właściwości żywieniowych. 2. Sformułowanie: „Mleko Capricare® to pełnowartościowy substytut mleka matki” może wprowadzać w błąd poprzez przypisywanie preparatowi szczególnych właściwości żywieniowych oraz sugerować, że jest on równoważny mleku kobiecemu. Powyższa informacja została przesłana do PPIS w Pile nadzorującego zakład;
- 3) posiłek obiadowy pobrany w stołówce szkolnej w którym stwierdzono zawyżoną zawartość kaloryczną, oraz tłuszczu. Jak wynika z badanej próbce badany posiłek ma zawyżoną wartość energetyczną i tłuszczu w stosunku do średniego zapotrzebowania kalorycznego dla danej grupy wiekowej. Ponadto stwierdzono rozbieżność pomiędzy wyliczoną przez intendenta wartością kaloryczną, zawartością białka, tłuszczu oraz węglowodanów w posiłku obiadowym, a wartościami wskazanymi w sprawozdaniu z badań. W związku z ww. rozbieżnościami - PPIS w Strzyżowie zostało wystosowane pismo do Szkoły odnośnie wyjaśnień z czego mogą wynikać rozbieżności pomiędzy danymi przedłożonymi w trakcie kontroli a wynikami laboratoryjnymi, jak również zwiększona wartość kaloryczna oraz m. in. zwiększona ilość tłuszczu w badanym posiłku obiadowym w stosunku do średniego zapotrzebowania w danej grupie wiekowej. Dyrektor szkoły wyjaśnił, iż rozbieżności wynikać mogą z niewłaściwych obliczeń przy użyciu programu komputerowego. Dla intendenta zostanie przeprowadzone szkolenie w zakresie obliczania wartości odżywczej posiłków. Pracownicy PSSE w marcu 2025 pobiorą ponownie próbkę posiłku do badania zgodnie z „Instrukcją kontrolną Pobieranie próbek posiłku obiadowego do badań na wartość kaloryczną i zawartość składników odżywczych oraz wykazu produktów do oceny sposobu żywienia dekadowego”.

Do PPIS w Strzyżowie w 2024 r. wpłynęło 20 interwencji konsumentów. Interwencje dotyczyły: sprzedaży środków spożywczych po terminach ważności, niewłaściwej jakości środków spożywczych oferowanych w sprzedaży, niewłaściwego stanu sanitarnego zakładów, stwierdzenia obecności szkodników w sklepie, niewłaściwego przechowywania środków spożywczych, braku orzeczeń do celów sanitarno – epidemiologicznych pracowników pracujących przy produkcji żywności, oferowania w sprzedaży środków spożywczych w sklepikach szkolnych niezgodnych z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Osiem interwencji z powyższych potwierdziło się.

Na podstawie art. 103 i art. 104 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia PPIS w Strzyżowie przesłał do PPWIS w Rzeszowie dokumentację i akta sprawy dotyczące trzech zakładów celem rozpatrzenia wg właściwości i z wnioskiem o nałożenie kary pieniężnej:

- 1) za wprowadzanie do obrotu w sklepiku szkolnym środków spożywczych niezgodnych z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach – PPWIS nałożył decyzją karę pieniężną na Zespół Szkół, w którym znajduje się sklepik w wysokości 1000 zł,

- 2) za nieprzestrzeganie wymagań w zakresie znakowania środków spożywczych, określonych w przepisach rozporządzenia nr 1333/2008 – w zakresie substancji dodatkowych oraz rozporządzenia nr 1169/2011,
- 3) w związku z obecnością niedozwolonych barwników syntetycznych zgodnie z rozporządzeniem PEiR (WE) Nr 1333/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie dodatków do żywności

Wniosek do prokuratury został złożony na podstawie art. 97 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, a dotyczył zafałszowania składu środka spożywczego w zakładzie produkcyjnym.

Podczas kontroli zakładów szczególną uwagę zwracano na ich bieżący stan sanitarno-porządkowy, warunki przechowywania żywności niepakowanej, nietrwałej mikrobiologicznie, terminy ważności. Sprawdzeniu poddawano znakowanie środków spożywczych, oświadczenia żywieniowe i zdrowotne. Szczególnym nadzorem objęto suplementy diety, w tym ich sprzedaż internetową, jak również producentów suplementów diety, stosowanie dodatków do żywności.

W okresie letnim kontynuowano prowadzenie kontroli w dniach wolnych od pracy oraz w godzinach popołudniowych, ze szczególnym uwzględnieniem zakładów żywienia zbiorowego, automatów do lodów, oraz zakładów znajdujących się przy trasach turystycznych.

Opracowywano kwartalne raporty dotyczące przywozu przyborów kuchennych z tworzyw poliamidowych i melaminowych pochodzących lub wysłanych z Chin oraz raporty w sprawie środków nadzwyczajnych w odniesieniu do niedozwolonego genetycznie zmodyfikowanego ryżu w produktach z ryżu pochodzących z Chin.

Na podstawie powiadomień o niebezpiecznym produkcie w ramach systemu RASFF dokonywane były kontrole podległych placówek. Wydawano decyzje o wycofaniu środków spożywczych z obrotu. Informacje z przeprowadzonych kontroli przekazywano na bieżąco do WSSE w Rzeszowie.

PSSE w Strzyżowie, w zakresie działań Higieny Żywności i Żywienia współpracowali z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w Strzyżowie w ramach porozumienia ramowego zawartego pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, a Powiatowym Lekarzem Weterynarii. M.in. przeprowadzano wspólne kontrole w zakresie sprzedaży mięsa i wyrobów wieprzowych.

Realizowano postanowienia rozporządzenia 2073/2005 w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych.

Stan sanitarny zakładów żywieniowych z terenu powiatu w 2024 r. ocenia się jako dobry.

3. Zakłady pracy - Środowisko pracy:

Na koniec 2023 r. nadzorem objętych było 208 zakładów pracy. W ub.r. przeprowadzono łącznie 131 kontroli w 101 zakładach pracy w zakresie warunków pracy oraz 4 postępowania w sprawie podejrzenia choroby zawodowej. Kontrolą objęto 8 zakładów pracy, w których występują czynniki rakotwórcze. Przeprowadzono w nich 8 kontroli. Narażonych na czynniki rakotwórcze jest łącznie 242 osoby (120 mężczyzn i 122 kobiety), skontrolowano 14 zakładów pracy pod kątem występowania czynników biologicznych. W zakładach, w których występują czynniki biologiczne narażenie dotyczy grupy 2 i 3 zagrożenia. Ogółem narażonych na czynniki biologiczne grupy 2 i 3 jest 441 pracowników. W ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi przeprowadzono łącznie 44 kontrole natomiast 20 w zakresie będących w obrocie oraz stosowanych w działalności zawodowej produktów biobójczych

Dodatkowo przeprowadzono 8 kontroli w zakresie produktów kosmetycznych. Pobrano 5 próbek kosmetyków do badań. Przeprowadzono 11 kontroli w zakresie środków zastępczych. Ogółem wydano 15 decyzji administracyjnych z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego i 11 decyzji dotyczących opłat. Decyzji unieruchamiających zakłady i stanowiska pracy nie wydawano. Upomnień nie wydawano. Mandatów karnych nie nakładano. Postanowień o nałożeniu grzywny nie wydawano.

Zgłoszenia podejrzeń chorób zawodowych :

- a) 2020 r. – 1 (przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych),
- b) 2021 r. – 3 (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza),
- c) 2022 r. – 1 (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza),
- d) 2023 r. – 1 (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza),
- e) 2024 r. - 1 (zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych postaci ostra i podostra – płuco rolnika).

W 2024 r. wydano 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza). Nie wydawano decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Odnotowano 1 zgłoszenie podejrzenia choroby zawodowej. Przeprowadzono 4 postępowania wyjaśniające w sprawie podejrzenia choroby zawodowej. Opracowano 1 kartę oceny narażenia zawodowego. Wydano 12 postanowień o niezakończonym sprawie w określonym terminie z uwagi na oczekiwanie na orzeczenia lekarskie wystawione przez Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Rzeszowie.

Prowadzona jest współpraca w zakresie orzecznictwa w sprawach podejrzenia chorób zawodowych z WOMP w Rzeszowie. Obecnie oczekuje się na orzeczenia lekarskie w sprawie 3 postępowań w sprawie podejrzenia choroby zawodowej.

W ramach działań mających na celu zapobieganiu uzależnieniom poruszono zagadnienia związane z paleniem papierosów i e- papierosów oraz stosowania środków zastępczych prowadzone były działania oświatowo – zdrowotne w 51 kontrolowanych zakładach pracy zatrudniających 650 pracowników. Działania miały na celu zwrócenie uwagi na problematykę przeciwdziałania używania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych w miejscu pracy jak również e- papierosom i papierosom. Na miejscu przekazano ulotki „Dopalacze to śmierć”, „Stop dopalaczom – nowe narkotyki, Uwaga rodzice”, „Stop dopalaczom – Biorąc nie jesteś sobą”, „Uważaj na fentanyl i jego pochodne”, „Co to są e- papierosy”, „Myślisz, że e- papierosy są mniej szkodliwe”, „15 powodów, żeby rzucić palenie”, „5 sposobów na rzucenie palenia bez tycia”. Poruszono zagadnienia związane ze szkodliwością spożywania napojów energetycznych przez dzieci, w 15 zakładach pracy pozostawiono ulotki informacyjne „Energetyki”, „Napoje energetyczne plus dzieci...”, „Czy wiesz, że napoje energetyczne...”. Podczas prowadzonych kontroli w 12 obiektach poruszono zagadnienia związane z ochroną słuchu, pozostawiono broszurę zawierającą wytyczne prawidłowego umieszczania wkładek przeciwhałasowych w przewodzie słuchowym oraz poinformowano o istniejącej aplikacji wspomagającej dobór ochronników słuchu do widma hałasu na określonych stanowiskach pracy. W 6 zakładach pracy pozostawiono ulotki „Poznaj Radon”. Działania dotyczyły ok. 600 osób. W czerwcu 2024 r. w ramach współpracy z OZiPZ oraz PSK przeprowadzono szkolenie dla nauczycieli i uczniów przygotowujących się do zawodu fryzjera, kosmetyczki w Zespole Szkół Technicznych w Strzyżowie, w trakcie której poruszono zagadnienia związane z bezpiecznym stosowaniem produktów kosmetycznych

w ramach kampanii „Świadome Piękno – wspólnie zadbajmy o swoje zdrowie. Na miejscu pozostawiono ulotki „Salony kosmetyczne na co zwrócić uwagę będąc klientem”, „Kosmetyki w Twoim gabinecie kosmetycznym”, „Jak zagwarantować bezpieczeństwo zdrowotne klientów”. Działania dotyczyły 32 osób. W trakcie prowadzonych kontroli w 10 obiektach poruszono tematy związane z profilaktyką zdrowotną i pozostawiono ulotki „Dbaj o swoje serce”, „Serce do pracy”, „Płuca chroń, życie broń”, natomiast w 14 zakładach pracy zatrudniających łącznie 178 pracowników poruszono zagadnienia związane z warunkami pracy, pozostawiono ulotkę „Praca w wysokich i niskich temperaturach”. Podczas kontroli w 2 zakładach pracy zwrócono szczególną uwagę na czynniki rakotwórcze i mutagenne występujące w środowisku pracy jak również w 2 zakładach omówiono narażenie pracowników na czynniki chemiczne.

Na stronie internetowej PSSE w Strzyżowie umieszczono informacje propagujące kampanie: „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy”, „Europejski Tydzień Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy 2023 – 2025”, „Chroń siebie i innych – noś półmaskę”. Zaproszenie do udziału w programie Partnerstwo na rzecz oceny ryzyka związanego z chemikaliami (ang. Partnership for the Assessment of Risks from Chemicals, PARC) 2022-2029. Zamieszczono również informacje dotyczące: Czynniki reprotoksyczne- zmiana w kodeksie pracy, Nowe rozporządzenie w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy, Bezpieczeństwo i skuteczność stosowania repelentów – produktów biobójczych odstrasżających komary i kleszcze. Informacje dostępne dla ogółu społeczeństwa w tym „Informacje dla kontrolowanego”.

4. Placówki nauczania i wychowania:

W 2024 roku w ewidencji Higieny Dzieci i Młodzieży znajdowało się 144 placówek, w tym: 91 to stałe placówki nauczania i wychowania oraz 53 to placówki wypoczynku dzieci i młodzieży. Łącznie w tych obiektach wykonano 190 kontroli. W nadzorowanych placówkach ogólny stan sanitarny ocenia się jako dobry.

W czasie kontroli prowadzono działania mające na celu zapobieganie zatruciom pokarmowym, zakażeniom chorobami zakaźnymi. W związku z zagrożeniem wystąpienia zachorowań szczególną uwagę zwracano na warunki do utrzymania higieny osobistej, tj. dostęp do ciepłej bieżącej wody, zaopatrzenie w mydło w dozownikach, środki do dezynfekcji, ręczniki jednorazowego użytku oraz papier toaletowy.

Analizując wyniki przeprowadzanych kontroli sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych zauważa się, że ich stan sanitarno-techniczny i sanitarno-higieniczny ulega zdecydowanej poprawie, tj.: w placówkach przeprowadzano remonty i modernizacje budynków, podwyższając jednocześnie standard warunków higienicznych obiektów. Kupowane nowe meble szkolne oraz stoliki i krzesła są dostosowywane do wzrostu uczniów. Biorąc pod uwagę kwestie bezpieczeństwa, w wyniku udzielanych pouczeń w placówkach szkolnych – wszystkie przeterminowane substancje i preparaty chemiczne zostały poddane utylizacji.

Pomiary *dostosowania mebli szkolnych* do wzrostu dzieci przeprowadzono w 2 przedszkolach, 5 szkołach podstawowych oraz w 3 zespołach szkół. Przebadano 746 uczniów, z tego wszystkie dzieci siedziały prawidłowo. We wrześniu i październiku

przeprowadzono *ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów*, w sześciu placówkach na terenie powiatu strzyżowskiego. Przebadano ogólnie: 812 uczniów oraz plecaków. Najcięższe plecaki ważyły 8,76 kg, 7,2 kg i 7,6 kg, najlżejsze – 1,6 kg, 1,08 kg i 1,8 kg. W czasie ważenia plecaków, pracownicy PSSE w Strzyżowie instruowali uczniów oraz nauczycieli na temat zasad prawidłowego pakowania plecaka oraz zasad prawidłowego siedzenia, prawidłowego noszenia plecaka na obu ramionach a także doboru wyprofilowanego plecaka oraz przyborów szkolnych. Uczniowie mieli możliwość pozostawiania książek i przyborów szkolnych w ww. placówkach. Ponadto wspólnie z działem Oświaty i Promocji Zdrowia przeprowadzono 3 pogadanki dla 592 uczniów, przeprowadzono również dystrybucje broszur Dekalog Lekkiego Tornistra. Pomiarów dokonywano w gabinecie profilaktyki i pomocy przedlekarskiej. Zaobserwowano, iż pomimo zapewnienia przez szkoły szafek, lub miejsc do pozostawienia podręczników, uczniowie noszą podręczniki do domów. W wielu przypadkach w plecakach znajdują się również liczne przedmioty nie stanowiące przyborów do nauki.

Dożywianie dzieci i młodzieży prowadzone było w formie ciepłych posiłków w 38 skontrolowanych placówkach. Z pełnych obiadów korzystało 811 dzieci i młodzieży, posiłki jednodaniowe placówki wydały dla 2016 uczniów, a 21 placówek wydało napój dla 2861 uczniów. 456 uczniów korzystało z posiłków finansowanych przez GOPS/ MOPS. Stołówki oraz punkty wydawania posiłków, które funkcjonują w szkołach są pod stałym nadzorem Higieny Żywności i Żywienia PSSE. Przez dokonywane tam kontrole, poprawił się stan techniczny i sanitarny we wszystkich pomieszczeniach, gdzie przygotowuje się jakiegokolwiek dożywianie.

W elektronicznej bazie wypoczynku MEN w okresie ferii i wakacji zarejestrowanych było ogółem 53 turnusów. Na terenie powiatu strzyżowskiego w sezonie zimowym i letnim w 2024 roku skontrolowano ogółem 43 różnych form wypoczynku dzieci i młodzieży oraz przeprowadzono 7 kontroli w ramach akcji „otwarte drzwi”. Były to obozy i kolonie w obiektach hotelarskich, jak również w obiektach sezonowych. Z tych form wypoczynku skorzystało 1667 dzieci i młodzieży. Placówki wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży były przygotowane prawidłowo. Nie wpłynęły żadne uwagi dotyczące ich funkcjonowania. Przeprowadzone kontrole wykazały zadowalający stan sanitarno–porządkowy tych placówek. Wypoczynek dla dzieci i młodzieży, również w formie wyjazdowej, organizowany był przez placówki prowadzące działalność całoroczną. Zagwarantowały one uczestnikom dobre warunki zakwaterowania, utrzymania higieny osobistej oraz prowadzenia zajęć rekreacyjnych. Systematycznie z roku na rok ulega poprawie stan sanitarny placówek wypoczynku.

Kontynuowano współpracę z Komendą Powiatową Policji w Strzyżowie. W ramach akcji „Bezpieczne ferie i wakacje” przeprowadzono wspólnie z funkcjonariuszami KPP 6 kontroli placówek wypoczynku. W ramach zapewnienia zdrowych i bezpiecznych ferii oraz wakacji realizowano kampanię edukacyjną „Bezpieczne i zdrowe – ferie oraz wakacje” skierowaną do dzieci i młodzieży, a także opiekunów na koloniach i obozach.

Dla uczestników wypoczynku prowadzone były pogadanki na temat skutków używania dopalaczy, e-papierosów oraz bezpiecznych zachowań podczas wakacji i ferii. Udzielano instruktażu dotyczących szczególnie zasad bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego w czasie prowadzenia zajęć sportowych. Wszystkie zorganizowane zajęcia

odbywały się pod nadzorem nauczycieli i opiekunów. W trakcie przeprowadzania kontroli placówek zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży zostały omawiane i przekazane materiały edukacyjne. Uczestników udostępniano też alkoholom i narkotikom.

W ramach prowadzonych w 2024 r. działań profilaktycznych wystosowano 3 wystąpienia, do Dyrektorów placówek, które poświęcone były tematyce dotyczącej - wymagań w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w placówkach, legionelozy oraz programu szczepień HPV.

W ramach profilaktyki zdrowotnej kierowanej dzieci i młodzieży realizowano następujące zadania:

- ✓ prowadzono działania edukacyjne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w obszarze nowych narkotyków, dopalaczy, napoi energetycznych, uzależnienia od internetu, smartfonów, mediów społecznościowych,
- ✓ prowadzono działania kontrolne w placówkach nauczania uwzględniające stałe działania o charakterze profilaktycznym m.in. w zakresie profilaktyki zdrowotnej uczniów (aspekt czystości stanu głowy) czy profilaktyki wad wzroku (aspekt oświetlenia w salach lekcyjnych)
- ✓ prowadzono działania kontrolne oraz edukacja zdrowotna w środowisku szkolnym na rzecz eliminacji ryzyka rozwoju wad postawy u dzieci i młodzieży
- ✓ w ramach działań związanych z realizacją programu „Bezpieczny i zdrowy wypoczynek zimowy i letni” podczas prowadzonych kontroli poruszano zagadnienia dotyczące: przestrzegania higieny osobistej w celu zapobiegania chorobom zakaźnym (np. mycie rąk, korzystanie z jednorazowych chusteczek, zasłanianie twarzy podczas kaszlu i kichania, przestrzegania higieny, dbania o aktywność fizyczną i prowadzenie zdrowego stylu życia, bezpieczeństwa podczas uprawiania sportów, profilaktyki uzależnień, itp.),
- ✓ podczas wykonywania czynności kontrolnych w placówkach nauczania i wychowania sprawdzano realizację obowiązku przestrzegania zakazu palenia,
- ✓ w ramach prowadzonych działań profilaktycznych podczas kontroli udzielano poradnictwa tematycznego, instruktaży, konsultacji w zakresie higieny procesu nauczania, w tym: ergonomii mebli szkolnych i przedszkolnych, higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych, zapewnienia miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych oraz zapobiegania występowaniu u uczniów, przedszkolaków i wychowanków pedikulozy (wszawicy),
- ✓ prowadzono działania mające na celu ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki,
- ✓ wspierano inicjatywy zmierzające do poprawy jakości powietrza, w zakresie powietrza wewnątrz pomieszczeń placówek nauczania i wychowania,
- ✓ prowadzono działania informacyjno-edukacyjnych promujące zachowania prozdrowotne poprzez ograniczenie ryzyka związanego z nadmiernym obciążeniem dzieci szkolnymi plecakami i tornistrami,
- ✓ wykonywano czynności kontrolne w okresie letnim, w wyniku których sporządzano informacje o stanie przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego.

W 2024 r. pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży sprawowali też nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w 20 szkołach podstawowych, 9 zespołach szkół oraz w 1 liceum – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Efektom kontroli, którymi objęto w 2024 roku placówki nauczania, wychowania i wypoczynku były również stwierdzone nieprawidłowości. W celu poprawy warunków sanitarno-higienicznych wydano 17 decyzji (2 decyzje dotyczyły zmiany terminu wykonania decyzji oraz 8 decyzji kosztowych). Stwierdzane nieprawidłowości podczas kontroli to zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów, podłóg w salach lekcyjnych, w korytarzach, salach gimnastycznych w salach lekcyjnych, brak wentylacji w salach lekcyjnych. Decyzje zmieniające termin realizacji wcześniej wydanej decyzji wydano na wniosek stron. Występowały również przypadki, iż pomimo zapewnienia środków finansowych remonty nie odbyły się z przyczyn proceduralnych lub braku wykonawców. Większość nadzorowanych obiektów jest zadbane i nie budzi zastrzeżeń pod względem higieniczno-sanitarnym i technicznym.

Podsumowując należy stwierdzić, że sytuacja w placówkach oświatowo – wychowawczych z roku na rok ulega poprawie. Pomieszczenia dydaktyczne, sanitariaty, sale gimnastyczne, korytarze systematycznie remontowane, poprawiany jest ich standard, wymieniane są ławki i krzesła, oświetlenie elektryczne, co zapewnia uczniom lepsze warunki nauki.

5. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia:

W 2024 r. prowadzono działania informacyjno – edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży, rodziców, pracowników, pacjentów, pielęgniarek, położnych, ogółu społeczeństwa.. Ponadto w związku z Promocją Szczepień Ochronnych uczestniczono w imprezach/piknikach na terenie powiatu strzyżowskiego na których dystrybuowane były ulotki dotyczące szczepień ochronnych. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia, w miarę możliwości realizowała zadania określone w planie pracy na 2024 rok.

Kierunki działań OZiPZ w 2024 r. wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia i dostosowane były do potrzeb zdrowotnych ludności. Ponadto prowadzona działalność była ściśle związana z aktualnymi problemami zdrowotnymi społeczności lokalnej oraz wynikała z aktualnej sytuacji epidemiologicznej w powiecie strzyżowskim.

Działania oświatowo-zdrowotne prowadzono w odniesieniu do wszystkich mieszkańców powiatu. W celu poprawy stanu zdrowotnego naszej społeczności oraz kreowania zdrowego stylu życia podejmowano działania w zakresie programów krajowych, wojewódzkich, lokalnych oraz innych przedsięwzięć prozdrowotnych obejmujących problematykę zdrowia publicznego, mających na celu dostarczenie wiedzy w zakresie zagrożeń środowiska w jakim żyjemy, realizując w roku 2024:

1. Programy ogólnopolskie:

- 1) *Trzymaj formę* – 3260 uczniów i rodziców,
- 2) *Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HI* - 6219 uczestników;

2. Programy wojewódzkie:

- 1) *Czyste Powietrze wokół nas* – 1318 uczniów i rodziców,
- 2) *Wybierz życie pierwszy krok* – 605 uczestników,

- 3) *Podstępne WZW – 1199 uczestników*
- 4) *Znamie Znam je? – 1218 uczestników,*
- 5) *Ars czyli jak dbać o miłość – 378 uczniów,*
- 6) *Bieg po zdrowie – 683 uczniów i rodziców,*
- 7) *Skąd się biorą produkty ekologiczne – 1593 uczniów i rodziców,*
- 8) *Zawsze razem – 1536 uczestników,*
- 9) *Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową – 1576 uczestników;*

3. Programy powiatowe:

- 1) *Edukacja pacjentów z nadciśnieniem tętniczym – placówki służby zdrowia – 4900 osób,*
- 2) *Serce masz tylko jedno – placówki służby zdrowia – 3982 osoby,*
- 3) *Moje dziecko idzie do szkoły – 1418 uczniów i rodziców,*
- 4) *Nie pal przy mnie proszę – 882 uczniów i rodziców,*
- 5) *Znajdź właściwe rozwiązania – 549 uczniów;*

4. Akcje prozdrowotne:

- **Światowy Dzień bez tytoniu** – 8 572 uczestników
- **Światowy Dzień Rzucenia Palenia** – 1 688 uczestników
- **Światowy Dzień Zdrowia** – 3 841 uczestników
- **Światowy dzień AIDS** – 2 877 uczestników
- **Bezpieczne wakacje** – 15 399 uczestników
- **Bezpieczne ferie** – 3 242 uczestników
- **Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych** -10297 uczestników
- **Profilaktyka zatruc grzybami** – 4433 uczestników
- **Profilaktyka grypy** – 186 uczestników
- **Promocja Szczepień Ochronnych** – 11 820 uczestników
- **Profilaktyka Chorób Nowotworowych** – 1068 uczestników
- **Profilaktyka wszawicy** – 112 uczestników
- **Profilaktyka grypy** – 186 uczestników
- **Kampania Mój pierwszy raz** – 605 uczestników
- **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach** – 156 uczestników
- **Wojewódzki Przegląd Sztuk Teatralnych** – 1 022 uczestników
- **Kampania EFSA #Safe2Eat EFSA #PlantHealth4Life** – 10172 uczestników
- **Kampania Problem Wagi Ciężkiej** – 5 599 uczestników
- **Myję ręce bo wiem więcej** – 4 132 uczestników
- **Kampania „Mój Walenty jest the best idzie ze mną zrobić test** – 291 uczestników
- **Monitorowanie przestrzegania ustawy antytytoniowej** – 582 uczestników
- **Kampania Wyścig do zdrowia** – 2 095 uczestników
- **Profilaktyka spożywania napojów energetycznych** – 9305 uczestników
- **Profilaktyka E- papierosów** – 9 714 uczestników
- **Świadome piękno wspólnie zadbajmy o nasze zdrowie** – 2828 uczestników
- **Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania** – 8 563 uczestników

W ramach tych działań przeprowadzono 77 wizytacji w placówkach służby zdrowia oraz placówkach nauczania i wychowania. Zorganizowano 11 szkoleń (204 uczestników) i 182 narady (443 uczestników), 44 instruktaży dla realizatorów programów edukacyjnych. Organizowano konkursy plastyczne i konkursy wiedzy. Udzielano poradnictwa tematycznego,

instruktaży, prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych. Na bieżąco zamieszczano tematyczne posty w mediach społecznościowych Facebook.

PSSE w Strzyżowie była **współorganizatorem** następujących konkursów:

- konkurs plastyczny dla uczniów klas I-III „**Zawsze razem**”,
- konkurs na muzyczny teledysk dotyczący profilaktyki uzależnień „**Dźwięki wolności**”,
- konkurs plastyczny dla uczniów klas I-VIII i szkół ponadpodstawowych „**Porozmawiajmy o uzależnieniach i AIDS**”,
- konkurs **Trzymaj formę aktywnie i zdrowo**,
- zorganizowano **Powiatowy Przegląd Małych Form Teatralnych**.

Prowadzono również inne działania w zakresie oświaty i promocji zdrowia, w tym:

- w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od: narkotyków, dopalaczy, papierosów, e – papierosów, alkoholu, jedzenia (bulimia, anoreksja, fast foody), zakupów, internetu, telefonu, komputera, telewizora, gier komputerowych, mediów społecznościowych,
- działania informacyjno-edukacyjne dla uczestników zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży,
- rozpowszechnianie działań i inicjatyw realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie w mediach społecznościowych (facebook) poprzez zamieszczanie tematycznych postów,
- sporządzanie comiesięcznych sprawozdań z aktywności w mediach społecznościowych
- prowadzenie działań oraz sporządzanie comiesięcznych raportów z zakresu realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w powiecie strzyżowskim,
- organizacja stoisk informacyjno-edukacyjnych,
- aktywne uczestnictwo w imprezach powiatowych/piknikach,
- udzielanie poradnictwa tematycznego, instruktaży, konsultacji,
- prowadzenie dystrybucji materiałów edukacyjnych.

Na bieżąco aktualizowano stronę internetową PSSE w zakresie realizowanych kampanii i programów, aby dotrzeć do szerszej liczby mieszkańców powiatu i objąć ich działaniami profilaktycznymi. Nagłaśnianie takich akcji to główna metodyka ich realizacji, ponieważ im większa liczba odbiorców tym większa szansa na poprawę sytuacji zdrowotnej społeczeństwa.

6. Podmioty Lecznicze.

W roku 2024 w powiecie funkcjonowało 127 obiektów będących pod nadzorem PPIS Strzyżowie, w tym: szpital, Zakład Pielęgniarsko-Opiekuńczy, 30 przychodni i NZOZ-ów lekarskich, 15 punktów szczepień ochronnych, 1 medyczne laboratorii diagnostyczne, 2 punkty poboru prób do badań diagnostycznych, 12 zakładów rehabilitacji leczniczej, 22 indywidualne praktyki lekarskie, 20 indywidualnych praktyk lekarzy dentystów, 1 gabinet logopedyczny, 8 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich (w tym 2 indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów), 8 grupowych praktyk lekarzy dentystów, 8 grupowych praktyk pielęgniarskich, 6 indywidualnych praktyk pielęgniarskich, 7 innych.

W 2024 r. przeprowadzono 109 kontroli w zakładach służby zdrowia (w tym 15 w placówkach prowadzących szczepienia ochronne). Przeprowadzono 1572 dochodzeni epidemiologiczne w kierunku chorób zakaźnych, (w tym 205 w kierunku Covid-19). Stan sanitarno – techniczny obiektów służby zdrowia w powiecie ocenia się jako dobry. W roku 2024 nie wydawano decyzji administracyjnych. Mandatów karnych nie nakładano.

7. Zapobieganie i zwalczanie chorób zakaźnych.

Od jesieni 2024 roku, a dokładnie od początku listopada, zaczęła dominować u nas grypa – wariant A. Obok grypy występuje jeszcze wirus RSV, który dominuje w najmłodszej części populacji. Cały czas prowadzimy wywiady epidemiologiczne oraz działania związane z ograniczeniem rozprzestrzeniania się COVID-19, w tym z propagowaniem szczepień ochronnych. Czuwamy również nad realizacją kalendarza szczepień obowiązkowych, dystrybucją szczepionek czy identyfikacją zakażeń w innych chorobach zakaźnych.

W 2023 r. na terenie powiatu odnotowano 243 zakażenia wirusem Sars-CoV-2, natomiast w roku 2024 było ich 205. W ub. r. nie stwierdzono ognisk zakażeń wirusem Sars-CoV-2.

Porównując zarejestrowane zachorowania na choroby zakaźne i zakażenia w stosunku do roku 2023 stwierdza się, że liczba zachorowań na zatrucia pokarmowe o etiologii Salmonella utrzymuje się na mniej więcej równym poziomie (w 2023 – 17 a w 2024 – 15). Nieznacznie wzrosła liczba przypadków boreliozy: z 23 w 2023 r. do 32 w roku 2024. Odnotowano wzrost zachorowań na biegunki – z 33 w 2023 do 47 w 2024 r. oraz nie znaczny spadek zachorowań na szkarlatynę z 70 do 60. W 2024 r. odnotowano 50 przypadków zakażenia wirusem RSV. W ub. r. zgłoszono 3 przypadki zachorowań na gruźlicę.

Przeprowadzono 77 wywiadów dotyczących pogryzień przez zwierzęta. Odnotowano 14 przypadków styczości i narażenia na wściekliznę, po których podjęto szczepienia przeciw wściekliznie. Prowadzono stałą współpracę z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Strzyżowie w zakresie nadzoru nad zoonozami.

Na bieżąco aktualizowany jest „Powiatowy plan działania na wypadek wystąpienia epidemii” przewidywany na wypadek wystąpienia masowych zachorowań na choroby zakaźne będące skutkiem katastrofy, zawleczenia, lub ataku bioterrorystycznego.

Zestawienie zgłoszeń chorób zakaźnych w latach 2021 – 2024

Lp	Jednostka chorobowa	2021	2022	2023	2024
1.	Salmonellozy	18	14	17	16
2.	Bakt. zakażenia jelit. wywołane przez Clostridium difficile	1	3	0	17
3.	Bakt. zakażenia jelitowe wywołane przez Campylobacter	0	0	0	0
4.	Bakteryjne zakażenia jelitowe określone i nieokreślone	2	3	8	0
5.	Bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	0	2	3	18
6.	Nieżyt jelitowy wywołany przez rotawirusy	7	26	9	13
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	0	0	2	18
8.	Nieżyt jelitowy wywołany przez norowirusy	6	12	9	4
9.	Wirusowe i inne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	6	17	8	8
10.	Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu,	36	23	33	47
11.	Salmonelloza posocznica	0	1	1	1
12.	Płonica (Szkarlatyna)	4	13	70	60
13.	Borelioza z Lyme	15	16	23	32
14.	Styczość i narażenie na wściekliznę – potrzeba szczepień	8	20	18	14
15.	Opracowanie wywiadu z osobami pogryzionymi	45	67	71	63
16.	Ospa wietrzna	59	174	146	394
17.	Różyczka	0	0	1	1

18.	Róża	1	0	4	3
19.	Wirusowe zakażenie wątroby typ C, B, A	0 0	0 0	1/0/1	0/0/1
20.	Choroba wywołana przez HIV- której skutkiem są określone choroby	0	2	4	0
21.	Świnka	1	2	3	0
22.	Grypa potwierdzona badaniami	0	7	8	0
23.	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu	0	0	52	596
24.	Grypa nie potwierdzona badaniami	0	0	0	0
25.	Bakteryjne zapalenie opon mózgu. i/ lub mózgu	0	7	0	1
26.	Kleszczowe zapalenie mózgu	0	0	0	0
27.	Posocznica wywołana przez Streptococcus Pneumoniae	0	1	0	2
28.	Choroba wywołana przez streptococcus pyogenes	0	0	4	7
29.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nie określone	0	1	1	1
30.	Zapalenie opon mózgowych	0	3	5	0
31.	Zapalenie mózgu – inne i nieokreślone	0	2	1	0
32.	Posocznica bakteryjna noworodka	0	0	0	0
33.	Zakażenia wirusem RSV	0	0	0	50
34.	Nowo wykryte zakażenia HBs	0	0	0	0
35.	Tularemia	0	0	0	0
36.	Choroba wywołana przez Hantawirusy	0	0	1	0
37.	Zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych w półpaści	0	0	0	0
38.	Choroba meningokokowa – zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	0	0	0	1
39.	Choroba Creutzfeldta – Jacoba	0	0	0	0
40.	Toksoplazmoza wrodzona	0	0	0	0
41.	Bąblowica	1	1	0	0
42.	Odra	0	0	0	0
43.	Krztusiec	0	0	0	17
44.	Inne bakteryjne zatrucie pokarm. Wywołane jadem kiełbasianym	0	0	0	0
45.	Kiła	0	1	0	2
46.	Rzeżączka	0	0	1	0
47.	Leptospiroza	0	1	0	0
48.	Malaria	0	0	1	0
49.	COVID-19	3024	2404	243	205

Analiza stanu uodpornienia populacji dzieci do lat trzech przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, wzw typu B, Poliomyelitis, Haemophilus influenzae, odrze, śwince i różyczce, pneumokokom:

➤ DTP	2022 – 2024 r.	– 96,3%, 96,4 %, 53,7%
➤ wzv B	2022 – 2024 r.	– 97,3 %, 98,4%, 82,8%
➤ Polio	2022 – 2024 r.	– 96,3 %, 96,7%, 53,7%
➤ Hib	2022– 2024 r.	– 96,3 %, 96,4%, 53,7%
➤ odra, świnka i różyczka	2022 – 2024 r.	– 93,8 %, 77,8%, 0%
➤ pneumokoki	2022– 2024 r.	– 96,3 %, 96,7% , 65,0%

Podobnie jak w latach poprzednich, podejmowane były różne, tzw. „miękkie” działania skierowane do rodziców uchylających się od obowiązku szczepień dzieci mające na celu zachęcenie ich do podjęcia brakujących szczepień jak również promocję szczepień, w tym:

- ✓ wystosowano 168 pism informacyjno/przypominających o brakujących szczepieniach,
- ✓ przeprowadzono 7 rozmów z rodzicami, którzy nie wykonali obowiązku szczepień

- ✓ wystosowano 10 wezwań do NZOZ
- ✓ wystosowano 3 wnioski do Urzędów Gmin o udostępnienie danych osobowych
- ✓ wystawiono 6 upomnień
- ✓ wystosowano 4 wnioski o wszczęcie egzekucji administracyjnej
- ✓ wystawiono 4 tytuły wykonawcze
- ✓ przekazano 6 zażaleń na postępowanie egzekucyjne do WSSE
- ✓ wydano 4 postanowienia oddalające zarzuty oraz 2 postanowienia odmawiające umorzenia postępowania egzekucyjnego
- ✓ udzielono 4 odpowiedzi w zakresie informacji publicznej dot. szczepień ochronnych
- ✓ udzielono 2 odpowiedzi na skargi do WSA na bezczynność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie w zakresie udostępnienia informacji publicznej. Wyrokiem WSA w Rzeszowie z dnia 29 maja 2024 r. obydwie te skargi zostały oddalone.
- ✓ wystosowano pisma – przekazania osób, które nie zrealizowały obowiązku szczepień do innych stacji sanitarno-epidemiologicznych ze względu na właściwość terytorialną – 11
- ✓ organizowano stoiska promujące zdrowy styl życia oraz profilaktykę szczepień ochronnych: Piknik Rodzinny Czudec, Dzień Dziecka w strefie funduszy Europejskich Strzyżów, Sobótkowy Smak Tradycji w Wiśniowej, Dzień Dziecka w Lutczy, Święto Jagód w Połomi, Dożynki Gminne w Wyżnem.

W ciągu ostatniego roku do PSSE w Strzyżowie zgłoszono 1 przypadek niepożądanych odczynów poszczepiennych (tzw. NOP-ów). W obowiązującej klasyfikacji: łagodny, poważny, ciężki – 1 zakwalifikowano jako łagodne.

8. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

W ramach działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 640 opinii i uzgodnień w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz 24 decyzje płatnicze. Na wnioski Burmistrza Strzyżowa i wójtów gmin wydano 43 opinie dotyczące konieczności przeprowadzenia ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. W ub. r. nastąpił bardzo wysoki wzrost wydanych opinii dotyczących warunków zabudowy spowodowany zmianą ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. – Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) poprzez wprowadzenie w życie z dniem 24 września 2023 r. art. 53 ust. 4 pkt 2a oraz art. 64 ust. 1 zapisu, iż decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego i dotyczące warunków zabudowy organ uzgadnia z właściwym organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej – pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Wobec 52 uzgodnień wydanych w roku 2023, w roku 2024 wydano 537 opinii w zakresie warunków zabudowy oraz 36 postanowień dotyczące lokalizacji inwestycji celu publicznego. W ub. r. sporządzono 5 decyzji merytorycznych dotyczących nowych żłobków. Wydano 18 opinii w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych, w tym m.in. stacja uzdatniania wody w Strzyżowie oraz budynek handlowo-usługowy „Biedronka” w Czudcu.

9. Podsumowanie

Ogółem w 2024 r. pracownicy PSSE w Strzyżowie przeprowadzili 2928 kontroli, poborów prób i wywiadów epidemiologicznych.

Na zaplanowanych w Planie zasadniczych zadań na 2024 r. 797 kontroli, wykonali ogółem 1219 kontroli i wizytacji w obiektach nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie.

Poza kontrolami wynikającymi z realizacji planu na rok 2024 pracownicy PSSE wykonali 453 kontrole. Wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Strzyżowie w 6 obiektach nadzorowanych przez Higienę Dzieci i Młodzieży i w 4 obiektach nadzorowanych przez Higienę Żywności i Żywienia.

Ponad plan kontroli realizowano plany poboru prób żywieniowych i prób wody. W ramach Higieny Komunalnej przeprowadzono 16 kontroli, podczas których pobrano do badań 47 prób wody w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego oraz w kierunku bakterii Legionella. W ramach Higieny Pracy przeprowadzono 2 kontrole, podczas których pobrano do badań 5 prób kosmetyków. W ramach Higieny Żywności i Żywienia wykonano 119 kontroli, podczas których pobrano 199 próbek żywności w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności.

Przeprowadzono 1572 – w tym 205 w kierunku Covid-19 – dochodzenia epidemiologiczne w kierunku chorób zakaźnych.

Dla realizatorów programów edukacyjnych i kampanii prozdrowotnych przeprowadzono 182 narady, 11 szkoleń i 44 instruktaże, w których udział wzięło 681 osób. Ponadto w ramach Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia podjęto 1019 innych działań polegających m.in. na dystrybucji materiałów edukacyjnych, organizacji konkursów, przesyłaniu wystąpień do szkół, placówek służby zdrowia, jednostek samorządu, itp.

W prowadzonych w 2024 roku postępowaniach administracyjno-egzekucyjnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Strzyżowie wydał 316 decyzji merytorycznych, 104 decyzje płatnicze na kwotę 21 188,76 zł oraz 17 mandatów o łącznej wysokości 4 400 zł. Grzywnien nie nakładano.

Spośród 316 decyzji merytorycznych 3 dotyczyły chorób zawodowych, a 36 decyzji dotyczyło warunków ekshumacji i przeniesienia zwłok. Ponadto wydano 8 postanowień dotyczących warunków transportu zwłok z zagranicy.

W roku 2024 nie wnoszono skarg na prowadzone czynności kontrolne przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Strzyżowie.

Na podstawie działań przeprowadzonych przez PSSE Strzyżów można ocenić jako dobry stan bezpieczeństwa publicznego Powiatu Strzyżowskiego w roku 2024, w zakresie dotyczącym działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Strzyżowie
mgr Zdzisław Sarna